

קרן קימת לישראל
K K L - J N F

החטיבה לחינוך ולקהילה

כי האדם עץ השדה

סדר ט"ו בשבט

אני ואתה

מילים: אריק איינשטיין / לחן: מיקי גבריאלוב

לצפייה והאזנה [לחצו כאן](https://www.youtube.com/watch?v=1Y-NLvgaiHc&t=24s) או על הקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=1Y-NLvgaiHc&t=24s>

"מתחילת בריאתו של העולם לא התעסק הקדוש ברוך הוא
אלא בַּמָּטַע תחילה.

וכך נאמר: 'וַיֵּטַע ה' אֱלֹהִים גֶּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם; וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת
הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר' (בראשית ב', ח').

אף אתם, כשאתם נכנסים לארץ ישראל לא תתעסקו אלא
במטע תחילה" (ויקרא רבה, כה).

מדוע זכו האילנות לראש השנה משלהן?

"...כי האדם עץ השדה..." (דברים, כ' י"ט)

האדם נמשל לעץ והעץ לאדם. ואם כך, מה אדם יש לו ראש השנה, אף העץ בִּדְיִן הוא שיהיה לו ראש השנה. כיוון שדיברו האילנות דברים של טעם נתקבלו דבריהם.

אמרו להם:

באיזה חודש נקבע ראש השנה שלכם?

השיבו האילנות:

כיון שאנו צריכים מים קִבְעוּהוּ בְּשֶׁבֶט, שמזלו דלוי.
(הימן הירושלמי)

"אַרבעַה ראַשי שָׁנִים הֵם.

בְּאַחַד בְּנִיסָן ראש השנה לַמַּלְכִּים וְלַרְגָּלִים.
בְּאַחַד בְּאָלוּל ראש השנה לַמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה.
רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי.
בְּאַחַד בְּתִשְׂרִי ראש השנה,
לְשָׁנִים וְלַשְׁמַטִּין וְלִזְבֻּלוֹת לְנִטְיָעָה וְלִירִקוֹת.
בְּאַחַד בְּשָׁבַט, ראש השנה לְאֵילָן, כְּדַבְּרֵי בֵּית שְׁמַאי;
בֵּית הֵלֵל אוֹמְרִים, בְּחֻמְשָׁה עָשָׂר בּו' (מסכת ראש השנה א, א).

מה מייצג ראש השנה לאילנות?

במשנה ובתלמוד

בסיס לחישוב היבול
השנתי שממנו הופרשו
תרומות ומעשרות.

תחילת שנה
לפירות האילן.

סיומה של השנה
החקלאית ותחילתה של
השנה החדשה.

כשהיו בני ישראל בארצם, היו עם של חקלאים.

בשנות הגלות הארוכות נשתמר ט"ו בשבט כיום של ביטוי הגעגוע לארץ ישראל ולפירותיה.

מהפך אמיתי עבר החג בסביבות המאה השש עשרה, אז הנהיגו מקובלי צפת את סדר ט"ו בשבט, שבמהלכו מברכים ואוכלים שלושים מיני פירות ושותים ארבע כוסות, המסמלות את עונות השנה.

לכל פרי משמעות רוחנית, וכאשר בירכו על הפירות, נהגו לספר בשבחה של ארץ ישראל.

עם שיבת העם היהודי לארצו ותחילת המפעל הציוני, נוסף
לחג רב־חדש של נטיעות.
ביום זה יצרה קרן קימת לישראל מסורת של יציאה לנטיעות
ברחבי הארץ.
הנטיעה היא סמל לאחיזה בקרקע ולהפרחת השממה.

הַנֵּנוּ מוֹכְנִים וּמְזֻמְנִים לְקִיּוֹם מִצֹּת כּוֹס רֵאשׁוֹנָה שֶׁל סֵדֶר ט"ו בִּשְׁבַט

כּוֹס רֵאשׁוֹנָה:

נֵרִים כּוֹס יַיִן לֶבֶן, הַמַּסְמֵל אֶת
הַסְתִּיּוֹ וְאֶת הַפְּרִיחָה הַלְּבָנָה
שֶׁל הַחֲצָבִים.
נְבִיִּךְ: "בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן".
נֹאכַל שֶׁקֶד, פְּרֵי הַשֶּׁקֶדִּיָּה,
"מַלְכַת הַחֵג".

שלושה עולמות מייצגים הפירות השונים המופיעים בסדר

עולם העשייה

פירות שתוכם נאכל וקליפתם נזרקת – כגון רימונים, שקדים, אגוזים ופירות הדר.

עולם היצירה

פירות שקליפתם ועטיפתם נאכלת והגלעין נזרע – כגון זיתים, תמרים, משמשים ושזיפים.

עולם הבריאה

פירות הנאכלים בשלמותם, על קליפתם, כגון תאנים, תותים וענבים.

השקד נחשב לנציג עולם העשייה,
שתוכו נֶאֱכַל וקליפתו נזרקת.
עם ישראל משול לגל של אגוזים –
מסוגל להיות יציב רק כאשר כל האגוזים נמצאים במקומם.
אם שולפים אגוז אחד, הכול מתמוטט וקורס.

על כן דרשו חכמים:

"מה אגוז, אתה לוקח אחד מן הערימה וכולם מתדרדרים
ומתגלגלים זה אחר זה, כך ישראל, לקח אחד מהם,
וכולם מְרַגְּשִׁין" (שיר השירים רבה, פרשה ו, יא).

סרטון שבילי אופניים

לצפייה בסרטון [לחצו כאן](https://www.youtube.com/watch?v=0eig15P_6yU&t=1s) או על הקישור:

https://www.youtube.com/watch?v=0eig15P_6yU&t=1s

הַנֵּנוּ מוֹכְנִים וּמִזְמִינִים לִקְיִים מְצֹת כּוֹס שְׁנִיָּה שֶׁל סֵדֶר ט"ו בִּשְׁבַט

כּוֹס שְׁנִיָּה:

נֵרִים כּוֹס יֵין וְרוֹד, הַמַּסְמֵל אֶת
גִּשְׁמֵי הַבְּרָכָה וְאֶת הַפְּרִיחָה
הַחֹרֶפִית שֶׁל הָרִקְפּוֹת.
נֹאכַל תָּמָר הַמֵּיִיצֵג אֶת עוֹלָם
הַיִּצִירָה – קְלִיפְתּוֹ וְעִטִּיפְתּוֹ
נֹאכָלוֹת וְזָרְעוֹ נִשְׁמָר וְנִזְרָע.

אמר רבי דוב בער, המגיד ממזריטש:

"זה שנאמר: 'צדיק כתמר יפרח כארז בלבנון ישגה' ללמדך כי יש שני סוגים של צדיקים.

צדיקים המעורבים בדעת עם הבריות מלמדים אותם ומקרבים אותם אל התורה והמצוות, וצדיקים המתבודדים בד' אמות שלהם ויושבים על התורה ועל העבודה.

הראשונים הם כמו התמר –
נושאים פירות, מזון מחיה לארץ ולדָרִים.
ואחרונים הם כמו הארז –
נעלים וגבוהים אבל עֲקָרִים מן הפירות".

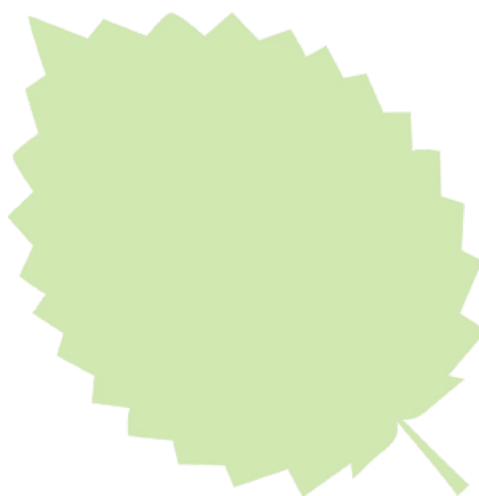
נוף ילדות

מילים ולחן: שלמה ארצי

לצפייה בסרטון [לחצו כאן](https://www.youtube.com/watch?v=lp8m6WE8Y3g&t=2s) או על הקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=lp8m6WE8Y3g&t=2s>

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס שלישית של סדר ט"ו בשבט

כוס שלישית:

נרים כוס יין ורוד לכבוד
פריחת האביב
וסיום העונה הקרה.
נטעם מן הגפן, נציגתו של
עולם הבריאה,
שנאכלת כולה בשלמותה.

למה נמשלו ישראל לגפן?

"הגפן שבעליה מבקשים להשביחה –
מה הם עושים? עוקרים אותה ממקומה ושותלים אותה
במקום אחר והיא משתבחת.
כך ישראל, וכיוון שביקש הקב"ה להודיע לישראל בעולם,
מה עשה?
עָקַרם ממצרים וְהִבִּיאָם למדבר והתחילו מצליחים שם.
קיבלו את התורה ויצא להם שם בעולם".
(ילקוט שמעוני, יהושע א).

קק"ל פועלת כדי לשמור על הסביבה ולצמצם את נזקי משבר האקלים באמצעות נטיעות, הקמת מאגרי מים, מחקר ופיתוח חקלאי ועוד.

משבר האקלים הפוקד את העולם בעקבות פעילות האדם, מדגיש עוד יותר את החשיבות של שמירת האיזון ביחס העדין שבין האדם והאדמה.

"תרבות ימינו שכחה את סוד 'היום לעשותם ומחר לקבל שכר',
היא מבוססת על משולש מסוכן:
אני, כאן ועכשיו.

ט"ו בשבט מציין את המאבק
כנגד משולש זה.

הוא יום האחריות האקולוגית,
המוציאה אותנו מהמעגל של האני והכאן.
הוא גם יום האחריות לדורות העתידיים,
המנוגד ל'עכשיו'."

(פרופ' שלום רוזנברג, זעקת האילנות, ט"ו בשבט תשס"ט)

בגלל הרוח

מילים: מיכה שיטרית / לחן: לאה שבת

לצפייה והאזנה [לחצו כאן](https://www.youtube.com/watch?v=UfPowXjRvUQ) או על הקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=UfPowXjRvUQ>

הננו מוכנים ומזומנים לקיים מצוות כוס רביעית ואחרונה של סדר ט"ו בשבט

כוס רביעית:

נרים כוס יין אדום, לכבוד הקיץ
המביא אתו ימים של אור, חופש ושמחה.

"אמר הקדוש ברוך הוא:
'ראה מעשי, כמה נאים ומשובחים הם!
וכל מה שבראתי – בשבילך בראתי.
תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי.
שאם קלקלת – אין מי שיתקן אחריך'" (קהלת רבה, ז).

השקדייה

מילים: ישראל דושמן / לחן: מנשה רבינא

לצפייה והאזנה [לחצו כאן](https://www.youtube.com/watch?v=R3qsoDeYLDs) או על הקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=R3qsoDeYLDs>

תם ונשלם! סדר ט"ו בשבט

חג קק"ל שמח!

